

АСОЦІАЦІЯ СУДОВИХ МЕДИКІВ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ СУДОВОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА МОЗ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОН УКРАЇНИ

В.Д. Мішалов, В.І. Біда, Є.Я. Костенко, Ю.Ю. Переста

КОМП'ЮТЕРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСІБ ЗА
СТОМАТОЛОГІЧНИМ СТАТУСОМ
(методичні рекомендації)

Ужгород 2013

АСОЦІАЦІЯ СУДОВИХ МЕДИКІВ УКРАЇНИ
АСОЦІАЦІЯ СУДОВОЇ СТОМАТОЛОГІЇ
НАЦІОНАЛЬНА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ
ОСВІТИ ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА МОЗ УКРАЇНИ

УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОН УКРАЇНИ

"УЗГОДЖЕНО"

**Директор департаменту лікувально-
профілактичної допомоги МОЗ України**

М.К. Хобзей

« _____ » 20__ р.

КОМП'ЮТЕРНА ІДЕНТИФІКАЦІЯ ОСІБ ЗА
СТОМАТОЛОГІЧНИМ СТАТУСОМ

(методичні рекомендації)

Ужгород -2013

Установи-розробники:

Національна медична академія післядипломної освіти імені П.Л. Шупика МОЗ України

ДВНЗ МОН молоді і спорту України «Ужгородський Національний Університет»

Рекомендовано до видання Вченою радою Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика та Вченою радою стоматологічного факультету Ужгородського Національного Університету як методичні рекомендації.

Укладачі:

В.Д. Мішалов - д.м.н., професор, завідувач кафедри судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;

В.І. Біда - д.м.н., професор, завідувач кафедри ортопедичної стоматології Інституту стоматології Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;

Є.Я. Костенко - к.м.н., доцент, завідувач кафедри ортопедичної стоматології Ужгородського Національного Університету;

Ю.Ю. Переста – д.м.н, професор кафедри хірургічної стоматології, щелепно-лицевої хірургії та онкостоматології Ужгородського Національного Університету.

Рецензенти:

Ю.П. Шупик - д.м.н., професор кафедри судової медицини Національної медичної академії післядипломної освіти імені П.Л. Шупика;

В.В. Калій - д.м.н., професор, завідувач кафедри хірургічної стоматології, щелепно-лицевої хірургії та онкостоматології Ужгородського Національного Університету;

О.В. Павленко - Головний позаштатний спеціаліст МОЗ України з питань стоматології, д.м.н., професор.

ЗМІСТ

Вступ	5
Одонтологічна ідентифікація	6
Ідентифікація осіб за стоматологічним статусом	7
Огляд та візуально-інструментальна діагностика	7
Алгоритм кодів	8
Проведення та оцінка рентгенологічних досліджень	9
Рентгенологічний опис	9
Рентгенологічна діагностика	10
Прижиттєвий стоматологічний статус і стоматологічні записи	10
Порівняльний звіт	11
Інтерпретація стоматологічних файлів	12
Шифри та коди стоматологічного статусу	13
Реорганізація даних	18
Одонтологічний звіт	19
Резюме	20
Література	21

Вступ

Судова стоматологія - розділ судової медицини, який вивчає особливості зубо-щелепового апарата, методики ідентифікації та проведення комісійних та комплексних судово-медичних експертиз, пов'язаних з наданням допомоги судово-слідчим органам у вирішенні ряду питань медико-біологічного характеру.

В Європейській та в світовій судово-медичній практиці з 1972 р. має місце фах “Судова одонтологія”, а спеціалісти – судові одонтологи.

Судова одонтологія має три основні напрямки:

- Діагностика, аналіз, оцінка пошкоджень зубо-щелепного апарату, м'яких та твердих тканин ротової порожнини;
- Ідентифікація живих і померлих осіб, жертв масових катастроф та кримінальних злочинів.
- Ідентифікація, аналіз оцінка укусів, слідів біологічного матеріалу ротової порожнини у випадках сексуальних злочинів, нападах тварин, брутального поводження з дітьми та у випадках самозахисту.

У даний час у світовій практиці використовується комп'ютерна програма “Стоматологічна Ідентифікація” компанії DVI, яка використовується ІНТЕРПОЛОМ при ідентифікації осіб.

Коллективом авторів запропонованих методичних рекомендацій були удосконалені та адаптовані коди та шифри вказаної вище комп'ютерної програми. У власній розробленій програмі “Стоматологічна ідентифікація” коди та шифри базуються на основі форми №39 стоматологічної звітності МОЗ України та співставленні з шифрами та кодами програми ІНТЕРПОЛУ, що дозволяє їх використання в Україні у випадках ідентифікації померлих осіб, жертв техногенних катастроф, терористичних актів та кримінальних злочинів.

Одонтологічна ідентифікація померлих осіб

Одонтологічний аналіз з метою ідентифікації померлих осіб базується на систематичному порівнянні прижиттєвих та посмертних зубних характеристик особи на основі стоматологічних записів та рентгенограм. При цьому, застосовуються різні методики, у тому числі й шляхом використання даних гіпотетичної ідентифікації, які часто аналізуються за допомогою комп'ютерної техніки. Остаточна ідентифікація базується на затвердженні прижиттєвих даних та їх порівнянні з посмертними даними. Будь-які розбіжності між двома записами слід аналізувати. Стоматологічний аналіз переважно базується на наявності зубів, що лікувались попередньо, ортопедичних супраструктур, а також на співставленні однієї зубної структури до іншої. Таке порівняння може ускладнюватися додатковою травмою або відсутністю належної передсмертної стоматологічної інформації. Варто також зазначити, що багато людей, навіть у дорослому віці, не мають історії лікування зубів. Ця обставина ускладнює дентальну ідентифікацію, особливо коли використовуються комп'ютерні бази даних, такі як CAPMI і WinID та DVA (Dental Visual Algorithm), які вносять у таблицю стоматологічного статусу, як параметри сортування.

У проблемних випадках є низка методів, які можуть допомогти ідентифікувати особу. Вони включають:

- 1) дослідження рацемізації амінокислоти, особливо аспарагінової кислоти;
- 2) інкрементні лінії та інші гістологічні дослідження;
- 3) сканування за допомогою електронного мікроскопа з і без рентгенографічного спектрального аналізу методом енергетичної дисперсії;
- 4) аналіз співвідношення металів у кістках і зубах;
- 5) серологічні дослідження груп крові, протеїни сироватки, поліморфні ензими;
- 6) ДНК аналіз.

За ідеальних умов жоден з цих видів аналізу не повинен повністю зруйнувати структуру/структури, оскільки будь-які сумніви щодо ідентифікації можуть вимагати додаткову, часто незалежну перевірку.

Ідентифікація осіб за стоматологічним статусом

Термін ідентифікація означає, що об'єкти мають однакові характеристики, отже належать до одного типу або ж є ідентичними. Згідно з методикою кримінології, ідентифікація особи означає, що чиясь особу встановлено. Це може бути підозрюваний, злочинець або небіжчик.

Для кодування стоматологічного статусу розробленої комп'ютерної програми "Стоматологічна ідентифікація" використані шифри та коди форми № 39 стоматологічної звітності МОЗ України, які доповнені ортопедичними та ортодонтичними конструкційними особливостями лікування, травмами та вогнепальними пораненнями.

Алгоритм оформлення посмертних записів поділяється на два типи:

1. Огляд та візуально-інструментальна діагностика.
2. Алгоритм кодів.
3. Проведення та оцінка рентгенологічних досліджень.
4. Одонтологічний висновок.

Огляд та візуально-інструментальна діагностика

Стан ротової порожнини щелеп та зубів слід описати, беручи до уваги наявний матеріал, оцінку його стану, заповнений стоматологічний бланк, який оформляється посмертно після отримання матеріалів медичної стоматологічної карти F1. Кожен зуб повинен бути описаний у посмертному бланку F2 із зазначенням клінічного статусу: інтактний, каріозний, пломбований, втрачений посмертно, відсутній передсмертно та додаткові риси зубів. У випадку пломбованих зубів зазначається використаний матеріал та поверхня/поверхні, а також опис зубних протезів. Неправильне розташування або зсув (діастема у мм, нахил та ротації), ретенції (найчастіше з рентгенограм) повинні бути описані, а одонтограми заповнені (пункт 1).

Надається опис протезування: зубні короноки, мостоподібні конструкції, знімні протези (пункт 2). Фіксується матеріал протезу та його стан: злами, тріщини коронок або мостоподібних конструкцій, наявність дефектів або зламів, а також матеріал, з якого вони виготовлені та цемент, на який зафіксовані. У випадку змінних протезів по можливості описується: вид протезу, матеріал, елементи фіксації (кламери, атачменти) колір та маркер базисної пластмаси, видиме лагодження протезу, перебазування та ідентифікуючі маркування зубного протезу.

Додаткова інформація, як оклюзія, стирання зубів (ерозія, стирання), колір зубів (резорцинові зуби), периодонтальний стан, зубний камінь, плями та незвична морфологія зубів може також виявитися корисною у процесі

ідентифікації. Описується періодонтальний стан, звички гігієни ротової порожнини, мобільність та надається ортопедична оцінка (пункт 2).

Алгоритм кодів

При можливості тільки інструментально- візуального опису:

1. Зубний ряд за ВООЗ.
2. Локалізація уражень.
3. Нозологічне ураження твердих тканин зубів:
  - Карієс
  - Не каріозні ураження
  - Аномалії форми, кольору та розмірів
4. Локалізація реставрації, матеріал.
  - матеріал видимих пломб (амальгамна, тимчасова)
5. Стан ясен та пародонту.
Нозологічні ураження:
  - Гінгівіт (локалізований, генералізований)
  - Пародонтит(локалізований, генералізований)
  - Пародонтоз
6. Прикус та його види(фізіологічний, патологічний)
7. Дефекти внаслідок втрати зубів або зубних рядів:
  - Часткова атрофія, види
  - Повна атрофія та її види
8. Лікування зубних рядів при неправильному їх положенні
  - Локалізація та вид ортодонтичних апаратів та їх елементів.
  - Матеріали з яких вони виготовлені.
9. Лікування при частковій втраті зубних рядів.
  - Часткові або бюгельні протези.
  - Матеріали з яких виготовлений каркас.
  - Вид базису та матеріал з якого виготовлений.
  - Сладові частини, та матеріал(сідловидна частина, штучні зуби).
  - Утримувальні елементи.
9. Додатковий опис можливих елементів на зубних рядах.
  1. Зубні шини:
    - Локалізація
    - Вид матеріалу.
  2. Зубні прикраси:
    - Локалізація
    - Вид

Проведення та оцінка рентгенологічних досліджень

Рентгенологічний опис

1. Опис зубних рядів за ВООЗ.
2. Встановлення стану зубів(вітальний, не вітальний)
3. Визначення виду зуба (молочний, чи постійний)
4. Визначення розміщення зуба(видалений, наявний тільки корінь зуба, зуб не прорізався, нахил зуба)
5. Локалізація реставрації
6. Вид лікування:
  - Пломба
  - Вкладка
  - Вінір
  - Коронка
  - Мостоподібний протез
7. Матеріал з якого виготовлені конструкції.
Опис кореневої частини.
  1. Нозологія уражень
    - Пульпіт
    - Періодонтит
  2. Лікування терапевтичне:
    - Назва каналу.
    - Стан корневих каналів(перелом кореня, перфорація, перелом інструменту, резорбція).
    - Пломбування корневих каналів (1/2, 1/3, за верхівку).
    - Вид конструкції (штифт, вкладка “ pinlay ”).
  10. Лікування хірургічне:
    - Видалення
    - Резекція
    - Гемісекція
    - Ампутація
    - Імплантат
  11. Втрата зубів
    - Прижиттєва
    - Посмертна

Рентгенологічна діагностика

Рентгенограма є важливою частиною посмертного обстеження. Рентгенограми слід робити систематично. У випадку з виявленням жертв опіків, рентгенограми слід робити до загального судово-медичного обстеження на випадок якщо докази будуть втрачені під час розслідування. Тіла, які розклалися сильною мірою, слід “зібрати” перед тим як робити рентгенограми. Усі діти, включаючи новонароджених, повинні мати периапікальні рентгенограми з метою визначення віку на основі розвитку

зубів. Рентгенограми зубів можуть слугувати контролем якості, оскільки риси, на які не звернули увагу під час посмертного обстеження, можуть проявитися на рентгенограмах.

По можливості, використовується цифровий формат рентгенологічних досліджень. Перевага та розвиток цього методу витісняють рентгенологічні апарати які працюють з рентгенологічною плівкою. Рентгенологічні дослідження вказують на ендодонтичне лікування, штифти, імплантанти, ретиновані корені й зуби, рівень розвитку третіх молярів (для визначення віку), незвичну морфологію та наявність будь-чого специфічного. Ламкі кремівані фрагменти зубів після тривалого вогню можуть виявитися єдиною частиною тіла для ідентифікації. Вони зберігаються у м'якому воску на рентгенографічній плівці. Рентгенограму позначають у випадку наявності декількох тіл.

Додаткові фотографії високої якості - є незамінними для сучасної успішної судової одонтології. Фотографії свідчать про стоматологічне втручання, відсутні зуби, нахили, ротацію, діастеми та ін. Використовується лінійка та числа для ідентифікації тіла на фотографії .

Такий зубний матеріал як один цілий зуб, може бути видалений для подальшого аналізу. Якщо це зроблено, то важливо зафіксувати початковий стан зубного ряду за допомогою рентгенограм, фотографій та реєстрації.

Клінічний досвід дослідника/дослідників також вважається стандартною процедурою і його застосовують для визначення віку на основі всього зубного ряду й стану ротової порожнини (пункт 6). Якщо важлива оцінка віку у конкретному випадку – застосовуються особливі методи підрахунку. Зазначаються методи якими користуються.

Прижиттєвий стоматологічний статус і стоматологічні записи

Судово-медична та криміналістична експертиза збирає дані щодо прижиттєвого стану зубо-щелепового апарата:

1. Оригінали письмових записів. Копії часто мають гіршу якість, що може призвести до непорозумінь і помилок у передсмертному звіті.
2. Усі наявні рентгенограми є надзвичайно важливими, але не завжди саме вони охоплюють саме ту зону, яка потрібна для порівняння.
3. Клінічні фотографії та відбитки зубів, які надають багато інформації. Часто цей матеріал не зберігають або зберігають в зубо-технічній лабораторії.
4. Уся письмова кореспонденція між стоматологічною клінікою (районною, відомчою, приватною...), зуботехнічною лабораторією, ливарнею, зубним техніком та працівниками страхової компанії повинна зберігатись.

5. Записи щоденників лікарів, пояснення і додатки стоматолога про попереднє лікування, ортопедичне лікування, або скорочення у записах також можуть виявитися корисними при встановленні стоматологічного статусу.

У багатьох західних країнах є інструкції щодо зберігання стоматологічної інформації на період від 5 до 10 років. Так, в Ісландії заборонено викидати або знищувати стоматологічні дані.

Порівняльний звіт

Бланк F1

Додаток № _____

Судово-медична одонтокарта № _____

Тип: Прижиттєва

1		Загальна інформація	
Ім'я _____		№ _____	
Прізвище, По-батькові _____		Чол. ☐	Жін. ☐
Дата народження _____			
2		Стан зубного ряду	
11	<input type="text"/>	<input type="text"/>	21
12	<input type="text"/>	<input type="text"/>	22
13	<input type="text"/>	<input type="text"/>	23
14	<input type="text"/>	<input type="text"/>	24
15	<input type="text"/>	<input type="text"/>	25
16	<input type="text"/>	<input type="text"/>	26
17	<input type="text"/>	<input type="text"/>	27
18	<input type="text"/>	<input type="text"/>	28
18 17 16 15 14 13 12 11 21 22 23 24 25 26 27 28 			
41	<input type="text"/>	<input type="text"/>	31
42	<input type="text"/>	<input type="text"/>	32
43	<input type="text"/>	<input type="text"/>	33
44	<input type="text"/>	<input type="text"/>	34
45	<input type="text"/>	<input type="text"/>	35
46	<input type="text"/>	<input type="text"/>	36
47	<input type="text"/>	<input type="text"/>	37
48	<input type="text"/>	<input type="text"/>	38
3	Специфічний опис: Коронки, мости, протези та імплантати.		
4	Поглиблений опис: Ослезія, періодонтальний статус, кариес, ...		
5	Інформація про рентгенівські знімки (Код, Тип, Регіон)		
6	Кількість років на момент зникнення		

Дата проведення обстеження: _____ Експерт _____

Бланк F2

Додаток № _____

Судово-медична одонтокарта № _____

Тип: посмертна

1	Загальна інформація																																																			
	Природа катастрофи _____	№ _____																																																		
	Місце катастрофи _____	☐ Чол. ☐ Жін. ☐ Невідомо																																																		
	Час/ Дата катастрофи _____																																																			
2	Стан зубного ряду																																																			
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50px;">11</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="width: 50px;"></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="width: 50px; text-align: right;">21</td></tr> <tr> <td>12</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">22</td></tr> <tr> <td>13</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">23</td></tr> <tr> <td>14</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">24</td></tr> <tr> <td>15</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">25</td></tr> <tr> <td>16</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">26</td></tr> <tr> <td>17</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">27</td></tr> <tr> <td>18</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">28</td></tr> </table>	11				21	12				22	13				23	14				24	15				25	16				26	17				27	18				28											
11				21																																																
12				22																																																
13				23																																																
14				24																																																
15				25																																																
16				26																																																
17				27																																																
18				28																																																
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50px;">18</td><td style="width: 50px;">17</td><td style="width: 50px;">16</td><td style="width: 50px;">15</td><td style="width: 50px;">14</td><td style="width: 50px;">13</td><td style="width: 50px;">12</td><td style="width: 50px;">11</td><td style="width: 50px;"></td><td style="width: 50px;">21</td><td style="width: 50px;">22</td><td style="width: 50px;">23</td><td style="width: 50px;">24</td><td style="width: 50px;">25</td><td style="width: 50px;">26</td><td style="width: 50px;">27</td><td style="width: 50px;">28</td></tr> <tr> <td colspan="8" style="text-align: center;"> </td> <td colspan="8" style="text-align: center;"> </td> </tr> <tr> <td style="width: 50px;">48</td><td style="width: 50px;">47</td><td style="width: 50px;">46</td><td style="width: 50px;">45</td><td style="width: 50px;">44</td><td style="width: 50px;">43</td><td style="width: 50px;">42</td><td style="width: 50px;">41</td><td style="width: 50px;"></td><td style="width: 50px;">31</td><td style="width: 50px;">32</td><td style="width: 50px;">33</td><td style="width: 50px;">34</td><td style="width: 50px;">35</td><td style="width: 50px;">36</td><td style="width: 50px;">37</td><td style="width: 50px;">38</td></tr> </table>	18	17	16	15	14	13	12	11		21	22	23	24	25	26	27	28																	48	47	46	45	44	43	42	41		31	32	33	34	35	36	37	38	
18	17	16	15	14	13	12	11		21	22	23	24	25	26	27	28																																				
48	47	46	45	44	43	42	41		31	32	33	34	35	36	37	38																																				
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50px;">41</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="width: 50px;"></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="width: 50px; text-align: right;">31</td></tr> <tr> <td>42</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">32</td></tr> <tr> <td>43</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">33</td></tr> <tr> <td>44</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">34</td></tr> <tr> <td>45</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">35</td></tr> <tr> <td>46</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">36</td></tr> <tr> <td>47</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">37</td></tr> <tr> <td>48</td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td></td><td style="border: 1px solid black; width: 150px; height: 15px;"></td><td style="text-align: right;">38</td></tr> </table>	41				31	42				32	43				33	44				34	45				35	46				36	47				37	48				38											
41				31																																																
42				32																																																
43				33																																																
44				34																																																
45				35																																																
46				36																																																
47				37																																																
48				38																																																
3	Специфічний опис: Корони, мости, протези та імплантати																																																			
4	Поглиблений опис: Оклозія, періодонтальний оганус, кюлець, ...																																																			
5	Інформація про рентгенівські знімки (Код, Тип, Регіон)																																																			
6	Додаткове дослідження																																																			
7	Приблизний вік	Min _____ Max _____ М ет од _____																																																		

Дата проведення обстеження: _____   Експерт _____

Інтерпретація стоматологічних файлів

Коли зібрано весь “передсмертний” матеріал, усі письмові записи потрібно провести сканування, з метою знаходження нового додаткового матеріалу; письмові записи можуть містити скорочення і символи незрозумілі для судового одонтолога або ж текст може бути суперечливим. У цьому випадку доречно викликати лікуючого стоматолога.

Шифри та коди стоматологічного статусу

Стоматологічний статус		
Візуально-інструментальний		
Локалізація реставрації		
D		Дистальна
O		Оклюзійна
F		Вестибулярна
L		Лінгвальна
I		Різцева
M		Медіальна
P		Пришийкова ділянка
Карієс (Cr)		
CS		поверхневий
CM		Середній
CP		Глибокий
		Некаріозні ураження
FIL		Флюороз локалізований
FlSt		Флюороз системний
GpL		Гіпоплазія локалізована
GpSt		Гіпоплазія системна
Al		Аплазія
DI		Дисплазія
Ds		Діастема
Th		Трема
Гінгівіт(Gin)		
Gin l		локалізований
Gin g		генералізований
Пародонтит		
Lp		локалізований
Gp		генералізований
Пародонтоз (Pz)		
Pz I		початковий
Pz 1 \3		Легкий

Pz2\3		Середній	
Pz 2\3 mr		Тяжкий	
		Атофія верхньої щелепи	
MxI		Легко виражена	
MxM		Середньо виражена	
MxS		Різко виражена	
MdI		Легко виражена	
MdM		Середньо виражена	
MdS		Різко виражена	
MdP		Повна атрофія	
		Знімні протези	
		Вид конструкції	
Ps		Частковий протез	Ps Bptwo
Bp		Базис пластмасовий	
ml		одношаровий	Bml
two		двошаровий	Btwo
rn		Армований	Brn
Cs		Бюгельний протез	
Fr		Каркас	Cs Fr Co-Cr SdL TnP
Au		Золотий	
Co-Cr		Кобальто-хромовий	
SdL		Сідловидна частина з штучними зубами	SdL TnP
TnP		пластмасовими	
TnC		керамічними	
		Утримувальні елементи	
Clm		Кламер	
Pil		Пілот	
Lcf		Замкові кріплення	
Hnf		Шарнірне кріплення	
Bmf		Балкове кріплення	
Rdf		Штангове кріплення	
Cmf		Комбіноване кріплення	

		Прикус фізіологічний	
BtOr		ортогнатичний	
BtDr		Прямий	
BtBi		біпрогнатичний	
BtOp		опістогнатичний	
		Прикус патологічний	
BtDp		Глибокий	
BtOn		Відкритий	
BtCs		перехресний	
BtMs		мезіальний	
BtDs		дистальний	
Брекети (Br)			
Br lin		Лінгвальні	
Brm		Металеві	
Brp		пластмасові	
Brsp		Сапфірові	
Brc		Керамічні	
rt		Ретейнер	
Апарати			
ApDs		Знімні	
ApNs		Не знімні	
ApOne		однощелепні	
ApTwo		двощелепні	
ApWm		З гвинтом	
ApWt		Без гвинтові	
Jw		Зубні прикраси (скайси)	
SPt		Шина	
Dc		Зубний камінь	
PIT		тимчасова пломба	
PIA		Амальгама	

Опис рентгенологічного стану			
V		Вітальний зуб	
Vv		Візуально вітальний	
		Пульпіт (P)	
Pac		Гострий	
Pch		Хронічний	
		Періодонтит (Pt)	
Ptac		Гострий	
Ptch		Хронічний	
A		Відсутній зуб	
N		Молочний зуб	
U		Зуб не прорізався	
St		Нахил зуба	
H		Гемісекція	
R		Корінь	
Am		Ампутація	
res		Резекція	
Rz		Резорбція	
Pef		перфорація	
Im		імплантант	
Gsh		Формувач ясен	
Abt		Абатмент	
Додаткові коди (розширений опис)			
Er		Ендодонтично вилікований зуб	
ErG		Гутаперча	
ErS1/3		Канал запломбований на 1/3	
ErSM		Медіальний канал	
ErSD		Дистальний канал	
ErSL		Лінгвальний	
ErSN		Піднебінний	
ErS2/3		На 2/ 3	
ErSx		Матеріал виведений за верхівку	
ErTt		Перелом інструмента	
Штифт (Pn**)			
pinA		Анкерний	
pinM		Суцільнолитий	

pinV		Скловолоконний	
pinP		Вуглепластиковий	
Пломба (PI**)			
rec		Реставрація	
PIE		Полімерна	
PIP		пластмасова	
PLS		Цементна	
Вкладка (Is)			
IsC		Керамічна	
IsP		Пластмасова	
IsE		Полімерна	
IsInl		Inlay	IsInlC, IsInlP, IsInlE
IsOnl		Onlay	IsOnC,
IsOvl		Overlay	
ISPin		Pinlay	
Вініри(Vr)			
VrC		Керамічні	
VrE		Композитні	
VrZr		Цирконієві	
Коронка (C)			
Cdc		Керамічна	
Cdmc		Металокерамічна	
Cdms		Суцільнолита	
Cdm		Металева	
Cdm sh		Штампована	
Cdm p		Метало-пластмасова	
Cdp		Пластмасова	
Cdzr		Цирконієва	
Cdzrc		Цирконієво-керамічна	
Cdg		з металевою пришийковою частиною	
Проміжна частина мостоподібного протезу (M**)			
Adp		Адгезивні мостоподібні протези	
Fm		Металева	
Fmp		Метало-пластмасова	

Fmc		Метало-керамічна	
arc		Керамічна	
arp		пластмасова	
g		Металева пришийкова ділянка	Fmpg , Fmcg
T		Дотична частина	FmT, FmpT, FmcT, FMcT
S		Сідловидна	FmpS, FmcS,
W		Промивна	

Реорганізація даних

Завдання полягає у скороченні інформації до останньої відомої картини про зубний ряд. Зазвичай, зручно працювати у зворотньому напрямі і відкидати інформацію, що не є актуальною. Останнє відоме лікування – це те, що зафіксовано для кожного окремого зуба. Для контролю цієї процедури заповнюється тимчасова передсмертна реєстраційна форма (F1). Далі порівнюється зазначена інформація з даними отриманими із рентгенограм, але не з текстом. У випадку, недостатньої інформації про проведене терапевтичне лікування ця інформація зазначається у тексті. У кінці заповнюється актуальна анкета прижиттєвої інформації жертви.

На аркуші F1 анкети прижиттєвої інформації заповнюється загальна інформація як ім'я, адреса, дата народження, дата й обставини зникнення. Зазначається також інформація, надана родичами про стоматологічне лікування. Фіксується також інформація про місце зберігання стоматологічних файлів, ім'я, адреса та телефонний номер лікаря стоматолога й час лікування. Це важливо, оскільки файли могли застаріти і призвести до суперечностей між прижиттєвими і посмертними даними. У кінці подається ім'я та підпис судово-медичного експерта та судового стоматолога, який відповідає за цю справу.

Аркуш F2 анкети прижиттєвої інформації містить одонтограму і текст опису кожного зуба за допомогою кодів або повнозначного тексту. На цій сторінці також можна надати додаткову інформацію про лікування, ортопедичні конструкції, оклюзію, абразію, періодонтальний стан, аномалії, шкідливі звички та ін. Кількість рентгенограм, додаткового матеріалу та вік на час зникнення також зазначаються.

Одонтологічний звіт

У світовій практиці судової одонтології використовують три висновки розроблені Keiser-Nielsen (1980): які надруковані на бланку стоматологічної ідентифікації. Необхідно лише підкреслити правильний висновок. Він містить три варіанти.

Ідентичність встановлено

Можливість, що інша особа має ті самі риси настільки мала, що її можна виключити. Одонтологічна ідентифікація може бути переконливою навіть якщо немає інших доказів ідентичності.

Ідентичність ймовірна

Одонтологічний доказ сильний, проте потребує підтримки іншими доказами, як наприклад, фізичні риси, технічні дані та/або інша інформація для встановлення ідентифікації.

Ідентичність можлива

Необхідно знайти інші переконливі докази ідентичності.

Висновок слід сформулювати чітко і зрозуміло, хоча одонтологічний опис повинен бути написаний професійною термінологічною мовою.

У комп'ютерній програмі спочатку визначається функція, а потім порівняння. Обирають який прижиттєвий звіт буде порівнюватись з посмертним звітом. Опісля натискають ОК і з'явиться бланк, частково заповнений: чие тіло порівнювалося з якою зниклою особою. Далі переходять до експертних висновків і формулюють обґрунтований висновок. Рекомендується писати: Висновок базується на таких деталях збігу:

- 11 пломб: 17,16,14,38,36,35,34,33,43,45,47
- 5 PFM коронок: 13,12,11,11,23
- Мостоподібна конструкція PFM для 4 зубів: 24,25,26,27
- Пломби кореневих каналів: 21,25,27
- 6 відсутніх зубів: 18,15,26,28,37,46
- Інтактні або візуально цілі: 32,31,41,42,48.

Звіт ідентифікації жертви – останній документ, який потребує заповнення і він закриває справу.

Контроль якості проведеної ідентифікації здійснюється за участі судово-медичного експерта та судового одонтолога.

Резюме

В методичних рекомендаціях викладені ідентифікаційні ознаки зубо-щелепового апарата людини, які використовуються з метою ідентифікації померлих осіб за стоматологічним статусом.

В них розтлумачено принципи роботи першої частини комп'ютерної програми “Стоматологічна Ідентифікація” компанії DVI, яка використовується ІНТЕРПОЛОМ при ідентифікації осіб.

Коди та шифри власної розробленої програми “Стоматологічна ідентифікація” базуються на основі форми №39 стоматологічної звітності МОЗ України та співставленні з шифрами та кодами програми ІНТЕРПОЛУ, що дозволять правоохоронним та судово-слідчим органам підвищити ефективність роботи по ідентифікації померлих осіб, жертв техногенних катастроф, терористичних актів та кримінальних злочинів.

Література

1. **Костенко Є.Я.** Визначальні фактори віку в судовій стоматології. / Є.Я. Костенко, Н.С. Бобров //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції- м.Ужгород, 23-24 вересня 2011. – С. 230-233.
2. **Костенко Є.Я.** Роль стоматології в судово-медичній експертизі. / Є.Я. Костенко //Матеріали міжнародної науково-практичної конференції “Актуальні питання стоматологічного сьогодення” - м. Тернопіль, 19 листопада – С. 136-137.
3. **Kostenko Y.** Dental Element of Forensics/ Ye. Kostenko // 8th International Danubius Congress And 15th Congress Of Hungarian Association Of Oral And Maxillofacial Surgeons.Debrecen,Hungary 25-26 August,2011.
4. **Михайличенко Б.В.** Судова стоматологія - К.: "МП Леся", 2004. – С. 230-246 с.
5. **Keiser C.** Person Identification by Means of the Teeth/ C. Keiser, S. Nielsen // Bristol: John Wright and Sons Ltd. - 1980. – 231 p.
6. **Solheim T.** The "Scandinavian Star" ferry disaster 1990-a challenge to forensic odontology/ Solheim T., Lorentsen M., Sundries P.K., Bang G., Bremnes L. //Int J Legal Med. - 1992;104(6):339-45.
7. **Stene-Johansen W.** Dental identification after the Dash 7 aircraft accident at Torghatten/ W. Stene-Johansen, T. Solheim, O.Sakshaug //Northern Norway, May 6th, 1988. J Forensic Odontostomatol. 1992 Jun; 10(1): 15-24.
8. **Kvaal S.I.** Collection of post mortem data: DVI protocols and quality assurance / S.I. Kvaal //Forensic Sci Int. - 2006 May 15; 159 Suppl 1: S12-4.
9. **Jackson A.** Forensic Science. Pearson Education. - 2004: 328-29.
- 10.**Nortje C.J.** Maxillo-facial radiology in forensic dentistry: a review. / C.Nortje, A.M. Harris //J Forensic Odontostomatol. - 1986 Jun;4(1):29-38.
- 11.**Summers R.** Forensic dental photography / Summers R., Lewin D. //Practical Forensic Odontology, Edited by Clarck DH Wright. -1992:188-205.
- 12.**Keiser-Nielsen S.** Dental identification: certainty V probability/ Keiser-S.//Nielsen Forensic Sci 1977.- 9:87- 97.
- 13.**Adams B.J.** Establishing personal identification based on specific patterns of missing, filled, and unrestored teeth/ B.J.Adams // J Forensic Sci – 2003.- 48:487-496.
- 14.**Brogdon B.** Forensic Radiology. CRC Press, LLC.- 1989.-122.